

REVISTA “Psihopedagogia Copilului” EDITURA REPROGRAPH MATERIALE ONLINE

Pedagogie

ȘCOALA CA ORGANIZAȚIE BAZATĂ PE ÎNVĂȚARE ȘI CUNOAȘTERE

Prof dr. Štefan Švec, prof. dr. doc Zita Baďuriková
Universitatea Comenius, Bratislava, Rep. Slovacă

Articolul descrie unul dintre aspectele cele mai importante ale unei reforme școlare reale, anume existența în fiecare școală a unui expert în pedagogie, cu studii diferențiate, cu rol și funcții specifice în ceea ce privește procesul de învățământ, dar și în domeniul managementului.

The article describe one of the most important aspects of a genuine school reform, that is the existence, in every school, of a person-expert in education, with differentiated studies, having a specific role and functions both in the educational process as such and in the school management field.

L'article décrit un de plus important aspects de la réforme scolaire réelle, c'est-à-dire l'existence dans chacune école d'un expert en pédagogie, avec des études différencies, avec rôle et fonctions spécifiques concernant le procès d'enseignement, mais aussi dans le domaine du management.

Reformă și pedagogie

Globalizarea poate fi considerată ca fiind un fenomen semnificativ contemporan de comunicare transculturală și interacțiune între continente. Acest macro-proces este caracterizat printr-o interdependență reciprocă în domeniul informației, prin distanțe scurtate datorită conexiunilor electronice, precum și comunicare într-o limbă utilizată de mai mulți indivizi. Este un proces de integrare comercială, financiară, economică și politică a organizațiilor, dar și unul al anumitor tensiuni între dependența reciprocă și independența țărilor. “Educația este cu adevărat un hormon de întărire a puterii centrelor (transnaționale)” (9, p. 24). Un sinonim acestui proces este schimbul liber de produse ale cunoașterii, între continente.

Una dintre direcțiile prolifiche ale abordării educației din acest punct de vedere, se referă la sistemele educaționale computerizate, care pot reprezenta o platformă universală pentru cercetarea educațională și dezvoltarea școlii.

O altă direcție o constituie preluarea experienței manageriale din alte țări. Astfel, în Slovacia, noua Lege a Învățământului va permite ca fiecare școală să utilizeze Curriculum-ul Național (nucleu) în funcție de propriile sale cerințe și condiții (până la 30% din activitățile/lecțiile săptămânale). Totuși, școlile nu sunt încă pregătite pentru

REVISTA “Psihopedagogia Copilului”

EDITURA REPROGRAPH MATERIALE ONLINE

noua misiune. Institutul pentru Educație și Institutul pentru Educație Vocațională din Bratislava, vor instrui, în cooperare cu centrele pedagogice și metodologice regionale, cadrele de conducere din școli asupra construirii curriculumului detaliat. Concomitent, universitatea, prin Departamentul de Științe ale educației, pregătește un proiect de master pentru „expert educațional/școlar”, care să sprijine această reformă a curriculumului.

Expertul școlar

Acest profesor- expert va funcționa în școală și va avea următoarele roluri:

* *Organizator al modalităților de diseminare a cunoștințelor printre și între cadrele didactice.*

Această înseamnă că el va acționa ca un „om de legătură” între locul său de muncă și instituțiile de specialitate în vederea continuei perfecționări a profesorilor. Acest lucru include și sarcina de a sprijini participarea la întâlnirile profesorilor pentru a discuta experiențele zilnice ale acestora, formând astfel o colecție de practici comune. S-a dovedit că reflecțiile profesorilor asupra propriilor experiențe didactice constituie o sursă prețioasă de cunoștințe profesionale, învățare experiențială și autoeducație profesională.

* *Consilier al colegilor în domeniul perfecționării profesionale a acestora și colaborator al directorului în proiectarea și asigurarea activităților de perfecționare a cadrelor didactice.* El este obligat să asigure informația despre workshopurile și conferințele în domeniul pedagogiei, de la nivel regional și național, despre aparițiile de cărți de specialitate, precum și resursele oferite de internet.

În zilele noastre, imperativul „a învăța să înveți” este valabil nu numai pentru elevi ci de asemenea, pentru profesori.

J. A. Comenius (secolul al XII-lea) numea acest proces "*ars discendi*" (în latină) și "*mathétike techné*" (în greacă), ceea ce se traduce prin „arta de a învăța”.

* *Analist și evaluator al activităților școlare din școala în care funcționează (12;13).*

În această calitate, expertul:

(1) Sprijină personalul școlii pentru a crea o viziune și o strategie de dezvoltare a școlii comune, viziune și strategie aplicabile la condițiile existente ale instituției școlare în cauză.

(2) Ajută instituția școlară respectivă în aplicarea specifică a curriculumului –nucleu național și în construirea de curricula detaliate.

(3) Îndrumă pe colegii săi, cadre didactice în transpunerea obiectivelor și conținuturilor curriculumului național în planuri detaliate de lecții și procurarea/confecționarea de materiale didactice specifice.

Editura REPROGRAPH Craiova

www.reprograph.ro

marketing@reprograph.ro

REVISTA “Psihopedagogia Copilului”

EDITURA REPROGRAPH MATERIALE ONLINE

(4) Proiectarea de structuri/forme ale planurilor de lecții, precum și ale modulelor educaționale pentru materiile de învățământ; acestea trebuie să fie clare și să aibă un caracter aplicabil, astfel încât, cadrele didactice să le adopte cu plăcere, ca fiind utile.

(5) Aplicarea a alte nouă sarcini, activitate obligatorie a analistului/evaluatorului. Printre acestea, este și cea de a organiza datele obținute în sistem informatizat.

În viitor, școlile vor trebui să își adune aceste informații într-un centru regional computerizat, care va fi conectat cu un centru național digital, aparținând Ministerului Educației. Un asemenea tip de pedagog funcționând în sistemul școlar poate contribui la dezvoltarea calitativă a învățământului, dezvoltare care nu se bazează numai pe intuiția personală, pe experiența și/sau autoritatea personală. În calitate de specialist cu studii superioare, expertul poate sprijini procesul de construirea școlii ca sistem bazat pe cunoaștere, precum și ca o comunitate de învățare a profesorilor (și a elevilor).

Se preconizează ca aplicarea acestor concepții în școala contemporană să îndeplinească *necesitățile de autodezvoltare a școlii*. Aceste imperative cuprind următoarele sarcini:

(a) Creșterea calității profesionale a cadrelor didactice prin utilizarea diferitelor forme de educare și studiu independent

(b) Transformarea deprinderii de izolare personală (transformată în cultură) într-o cultură a colaborării dintre profesori, precum și dintre profesori și instituțiile semnificative (pentru viața școlară).

(c) Aplicarea practicii de reflectare asupra experienței didactice pentru a îmbunătăți procesul de învățământ.

(d) Concentrarea eforturilor coordonate a școlii asupra învățării active a sarcinilor de muncă dar și a celor sociale (privind civismul, familia și viața personală), precum și asupra creșterii caracterului competitiv al școlii.

(e) În învățământ este necesar ca deciziile să fie bazate pe generarea noilor cunoștințe, empirice și practice, precum și pe evaluarea cu caracter de diagnoză, cunoștințe puse în relație cu scopurile raționale și practica educațională.

(f) Continua aplicare a schimbărilor inovatoare, care să ducă la schimbări în calitatea vieții a comunității educaționale. Nu poate exista progres al sistemului de învățământ în afara unui feed-back organizat dat de meditația asupra propriei practici educaționale.

Într-o schimbare planificată a școlii, există *trei tipuri de restructurare*:

(1) *restructurarea tuturor subsistemelor pedagogice ale școlilor*: adică subsistemul “*scopurile programului/programul scopurilor*” (numit cu o expresie confuză: curriculum școlar), “*procesul metodologic de instruire și educare*” precum și subsistemul “*evaluarea*

Editura REPROGRAPH Craiova

www.reprograph.ro

marketing@reprograph.ro

REVISTA “Psihopedagogia Copilului”

EDITURA REPROGRAPH MATERIALE ONLINE

elevului”. Aceste subsisteme au un impact direct asupra învățării și dezvoltării elevilor și produc de asemenea, o tensiune creativă între propria viziune și propria realitate;

(2) *restructurarea subsistemelor de facilitare a activității din școală*: așa sunt, de pildă tehnologia informatică și de comunicație, diferite echipamente materiale, managementul finanțelor și timpului elevilor și profesorilor, precum și întregul context al sistemului „școală”. Acest context al sistemului implică atât mediul de învățare din interiorul școlii, cât și vecinătatea din afara școlii, adică familiile și comunitatea locală cu care școala interacționează. (3) *restructurarea factorilor ce sprijină calitatea școlii*: stilul de management, conducerea școlii; o nouă cultură a administrației școlare, vârsta, genul și calificarea personalului; relațiile de muncă și climatul socio-emoțional. (1;12;13).

Școala, ca o comunitate de învățare ar trebui să fie într-o permanentă încercare de schimbare, trecere de la cultura existentă a izolării profesorului la cultura inovatoare de colaborare între profesori. Expertul este cel care constituie legătura dar și medierea între știința pedagogică și practica didactică.

Școala contemporană trebuie să aibă “capacitatea de a cunoaște și înțelege realitatea prin experiența câștigată prin experimentare, observare, analiză evaluatoare și dorință de a examina atât succesele cât și eșecurile” (7, p. 3). Modalitățile sale de predare/învățare sunt: învățarea intra-, inter- and transdisciplinară, discuții și dezbateri în grup, ateliere de lucru, ajutor între colegi, propria acțiune de cercetare și dezvoltare. Este vorba de asemenea, de învățarea prin parteneriate cu colegiile pedagogice și cu alte instituții implicate, precum și cu absolvenți ai acestor colegii și angajați în diferite locuri. Învățarea în cadrul organizației este o resursă importantă, nu o comoditate, numai. (8).

În învățarea organizațională (3), sunt cinci condiții aflate în interrelație care sprijină învățarea: învățarea ca prioritate, educarea spiritului de cercetare, facilitarea diseminării cunoștințelor, practicarea principiilor democratice, dezvoltarea relațiilor interumane, oportunitatea de împlinire pentru membrii organizației.

Școala ca organizație de învățare trebuie să posede următoarele caracteristici:

--Școală înseamnă învățarea de a fi și în consecință înseamnă a învăța să cunoști, să acționezi, să valorizezi și să comunici (12;13); o abordare mai radicală a învățării intra și interpersonale se referă la observația că, învățarea individuală apare atunci când oamenii dau răspunsuri diferite la același stimul, dar învățarea organizațională apare atunci când grupul de oameni dă același răspuns la stimuli diferiți

--Școala are în vedere faptul că, proiectarea este un proces care se petrece în mod continuu și nu un eveniment limitat în timp (10, p. 296),

REVISTA “Psihopedagogia Copilului”

EDITURA REPROGRAPH MATERIALE ONLINE

--Școala își monitorizează, controlează și evaluează programul său de obiective (adică, curriculumul școlar); de asemenea, ea își reglementează și inovează programul pe baza cunoașterii și analizei obiective a informațiilor obținute pe baza feedbackului interior și exterior;

--Școala organizează activitatea de cercetare și dezvoltare, precum și a rapoartelor rezultate; așadar, școala este nu numai un centru pentru distribuirea cunoștințelor prevăzute de curricula, către elevi, dar și emițător al unor cunoștințe practice și empirice. Într-o școală a comunității de învățare, este dezvoltată cunoașterea despre relația dintre acțiune și rezultate și este observat efectul mediului asupra acestei relații; această structură sistemică îi ajută pe profesori să înțeleagă modul în care gândirea și comportamentul lor influențează învățarea, mediul de activitate, interacțiunile între colegi, luarea deciziilor și inovația (3).

--Școala transformă corpul didactic într-o comunitate de persoane care învață, posedând cultura unui continuu efort de cunoaștere, transformare practică și inovare.

--Ea sprijină dezvoltarea profesională a profesorilor, bazată atât pe propriile lor nevoi și interese dar și pe cele ale instituției școlii și comunității locale.

--Ea oferă oportunitățile pentru această învățare prin discuții și instruire în doi, cercuri de învățare, acțiune practică de cercetare și inovare a curriculumului, a metodelor de instruire și evaluare a elevilor.

--Școala determină creșterea gradului de motivare a profesorilor, dezvoltarea unei culturi de colaborare.

--Școala facilitează o interacțiune de calitate cu mediul în care se află, adaptându-se nevoilor comunității locale.

Aceste obiective sunt sprijinite în îndeplinirea lor de expertul educațional din școală. Acesta, împreună cu directorul, specialistul IT și ceilalți specialiști va orienta și va optimiza activitatea cadrelor didactice de a învăța să fie împreună și să se înțeleagă unul pe celălalt, să depășească dificultățile și să aibă succes.

Conceptul de școală ca o comunitate fondată pe învățare și cunoaștere este o idee universală. Implementarea sa depinde numai de condițiile externe și interne ale fiecărei școli din fiecare țară. We are delighted that we had a chance to present some personal insights at common and universal topic.

Articolul este un rezultat parțial al proiectului VEGA 1/3645/06 Vyzvy znalostnej a uciacej sa society pre edukologicku koncepciu a implementaciu inovacnych zmien v slovenskom školstve. (Aspecte ale societății bazate pe cunoaștere și învățare pentru inovație și schimbare în politica și practica educațională din școlile slovace)

Editura REPROGRAPH Craiova

www.reprograph.ro

marketing@reprograph.ro

REVISTA “Psihopedagogia Copilului” EDITURA REPROGRAPH MATERIALE ONLINE

BIBLIOGRAFIE

1. Baďuríková, Z., Bazáliková, J., Kompolt, P. and Timková, B.: *Školská pedagogika (School pedagogy)*. Bratislava: Comenius University, 2001
2. W. Bank,: *Lifelong Learning in the Global Knowledge Economy: Challenges for Developing Countries (Directions in Development)*. New York: World Bank Publications, 2003
3. Collinson, V., Cook, T. F.: *Improving Learning, Teaching, and Leading in School Systems*. London: Sage, 2006
4. Evans, K., Hodkinson, P., Undin, L.: *Working to learn transforming learning in the workplace*. Oxford: Routledge, 2002
5. Fischer, M. , Boreham, N., Nyhan, B.: *European perspectives on learning at work*. Dublin: EU Publishing.
6. Comenius, J. A. / Komenský, J.A.: *Klasobráni didaktické / Pedagogical Cleanings*. Praha: Dědictví Komenského, 1896
7. Malhotra, Yogesh: *Organizational learning and learning organization: An overview*. <http://www.brint.com/papers/org/rng.htm>
8. May, S.: Beyond “SuperSecretary” Courses. In *Canadian Journal of University Continuing Education*, vol. 20, Fall 1994, no. 2, p. 45-54. (ERIC No. EJ 495823)
9. Medveš, Zdenko: Globalization and School System in Slovenia. In *Globalizacija in slovensko šolstvo*. Monothematic issue of *Sodobna pedagogika (Contemporary pedagogy)*, Slovenia, vol. 59, 2008, no. 1, p. 6-24.
10. O’Neil, J.: On Schools as Learning organizations. In *Educational Leadership*, vol. 52, no.7 (April 1995), p. 295-302. (ERIC No. EJ 502905)
11. OECD: *Knowledge Management in the Learning Society*. OECD: Publishing
12. Švec, Š. 2006. A taxonomic structure of skills and competences. In *Pedagogická revue*, Vol. 58, 2006, Special English Issue, p. 2 – 15
13. Švec, Š.: Learning to Be and to Succeed. In *Pedagogická revue*, vol. 57, 2005, Special English Issue, p. 2 – 24.
14. Zajda, J. I.: *International Handbook on Globalisation, Education and Policy*. New York: Springer, 2005

Traducere: Magdalena Dumitrana